

mányát. Az 1562-es énekeskönyv végén ennek tanúságaként megtaláljuk a genfi zoltáréneklés rögzített rendjét, amely szerint a heti négy istentisztelet alkalmával 25 hét alatt végigénekeltek a teljes zoltárcsokvet.⁸

Bódi Tamás

Megőrzés és megújítás

Egyházzenei konferencia az új énekeskönyvről

2013. október 24–26-a között háromnapos konferenciát szerveztek Budapesten, melynek témája a készülő új énekeskönyv volt. A konferenciához kapcsolódó hangversenyeken, énekes istentiszteleteken kifejeződött a megújításra való törekvés, a liturgiai reform iránti igény is.

A konferencia a MRE Zsinati Hivatala dísztermében kezdődött megnyitó hangversennyel. Köszöntőt mondott *Zsengellér József*, a KRE Hittudományi Karának dékánja; *Fekete Csaba*, az Énekeskönyvi Bizottság elnöke Európa, Magyarország és az egyházi zene a reformáció után címmel tartott előadást, majd a reformáció századának európai műzenéjéből *J. P. Sweelinck*, *E. Du Caurroy*, *M. R. Coelho* és mások műveit adta elő *Szilágyi Gyula* (orgona), valamint a *Semper Reformanda Énekegyüttes Király Levente Zoltán* vezetésével.

Másnap először az új hollandiai énekeskönyvet mutatta be *Pieter Endedijk*. Hangsúlyozta, hogy bizonyos nyelvterületek és kultúrkörök, valamint különböző áramlatok hogyan találkoznak az énekeskönyvben, mellyel egyidejűleg megjelent egy orgonakíséretes könyv és egy kóruskönyv is. A gyermekeknek és a fiataloknak is megfelelő énekanyagot akartak biztosítani. Az énekeskönyvet nemcsak templomi használatra, hanem otthoni éneklésre is szánták.

A tizenöt éves svájci énekeskönyvvel és a megújított liturgiával kapcsolatos tapasztalatokat *Hans-Jürg Stefan* mondta el.

A cseh testvérek egyházának (Partiumból Csehországba települt) egyházzeneésze, *Ladislav Moravetz* a készülő cseh protestáns énekeskönyvről tartott előadást. Elmondta, hogy a tradíciót őrizni és tanítani kell, de biztosítani kell a sokszínűséget is a liturgikus énekekkel és új költésű énekekkel is, ha igénysek és értékek képviselnek. Nyitni kell a gyülekezetek és az ifjúság felé, de nem mindegy, hogy hogyan. Csak az értékeket szabad bevinni az istentiszteletre. A régi cseh énekeskönyvben nem voltak liturgikus tételek, most szeretnének bevinni ezekből is. A templomi énekek mellett otthoni használatra is szánják énekeket.

A második nap délutánján a XVI–XVII. századi énekek egyetemes jellegéről szólt *Bódi Tamás*, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem egyházzene tanszé-

⁸ A genfi egyház zoltáréneklési rendje megtalálható: GOUDIMEL (7. jz.) 495–502. Lásd még BÓDI TAMÁS: „A genfi egyház zoltáréneklési rendje”, in (szerk. Stemler Ágnes, Varga Bernadett): „... mint az gyümölcsös és termett szőlőveszszöc...” Tanulmányok P. Vársárhelyi Judit tiszteletére. OSZK—Balassi Kiadó, Budapest 2010. 215–221.

kének tanára. Közös énekek és énekeskönyvek a XVI–XVII. században címmel *H. Hubert Gabriella*, az Evangélikus Országos Könyvtár munkatársa, majd a közös énekanyag mai lehetőségeiről *Ecsedi Zsuzsa*, az Evangélikus Kántorképző Intézet tanára szól. Végül *Ferenczi Ilona*, a MTA BTK Zenetudományi Intézetének munkatársa tartott előadást A genfi zsoltárok helye a magyarországi református és evangélikus énekeskönyvben címmel. Az előadás után kisebb vita kerekedett arról, hogy meg kell-e őrizni mind a 150 zsoltárt akkor is, amikor csak egy részét éneklik a gyülekezetek. A napot záró vesperáson közreműködő *Budafoki Református Kántorátus-t Papp Anette* vezette.

A harmadik nap délelőttjén a korábban bemutatott holland, svájci és a készülő cseh énekeskönyv tételeiből énekeltek ízelítőt a résztvevők az előadók vezetésével. Délután az új magyar református énekeskönyvről szóló beszámoló keretében Fekete Csaba elmondta, hogy az énekeskönyv befogadásához az egyház istentiszteleti életének kell megújulnia. *Zalatnay István*, a budapesti Erdélyi Gyülekezet lelkipásztora, aki szintén tagja az Énekeskönyvi Bizottságnak, az énekeskönyv szerkesztésének téziseit ismertette a jelenlévőkkel: a szerkesztés alapvető mércéje Isten ígéje kell, hogy legyen; olyan kor énekeit karoljuk fel, amely hitben tiszta (inkább a régi, mint az új énekeket); azt kell kivinnünk az életbe, amit a templomban kapunk, nem pedig fordítva; az objektív hitigazságoknak elsőbbségük van a szubjektív hitélményekkel szemben; alázatosnak kell lenni ahhoz, hogy hozzáfogjunk a revideáláshoz; csak akkor szabad változtatni, ha ahelyett, amit elveszünk, tudunk adni valami mást.

A konferencia előadásai —kép- és hanganyaggal együtt— itt találhatóak: <http://egyhazzene.reformatus.hu/index.php?id=119>

Orosz Otília Valéria

a Királyhágómelléki Református Egyházkerület egyházzenei előadója

A szív és a száj

Melyik az első az istentiszteleti éneklésben?

Korunk egyházi éneklését talán soha nem volt sokszínűség és összevisszaság jellemzi. Egyre használatosabbak a divatos könnyűzenei stílusban írt énekek, ugyanakkor egyes egyházzeneszek, liturgiával foglalkozó lelkészek a XVI–XVII. századi óprotestáns istentisztelet világát tekintik ihlető forrásnak. Világszerte tapasztalható efféle polarizáltság. A közös gondolkozáshoz és útkereséshez elengedhetetlen megérteni, hogy milyen pozitív szándék, cél mozgatja a különböző gondolkodású emberek szívét, hangját, hangszerét.

A mai könnyűzenével élők látszólag sokkal inkább szívből énekelnek, mint ahogy az hagyományos istentiszteleti életünkben tapasztalható. Márpedig lehet-e annál komolyabb érv, mint hogy „Nekünk az van a szánk, ami a szívünkben!”? Valóban ez lenne a helyes sorrend? Létezik bármilyen érv ezzel szemben?